

GHEORGHE PALADI -
PATRIARHUL OBSTETRICII
ȘI GINECOLOGIEI
DIN REPUBLICA MOLDOVA

90 de ani de la naștere

„Energia umană nu are preț în sine; ea se definește ca valoare în acțiunea pentru o cauză generoasă.”
(E. Hemingway)

Academicianul Gheorghe Paladi face parte din ce-a de-a doua „promoție de aur” (anul 1951) a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (actualmente IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie *Nicolae Testemițanu*), promoție deosebită, din care au crescut cele mai multe personalități valoroase și re-dutabile în medicină și care au pus bazele unui sistem viabil de asistență medicală în Republica Moldova. Reprezentanții acestei promoții au fondat, au dezvoltat și au consolidat școli științifice de sănătate publică, chirurgie, neurologie, obstetrică și ginecologie, boli interne, anatomie normală și patologică etc.

Este semnificativ faptul că din promoția anului 1951 au fost promovați doi rectori ai Institutului de Stat de Medicină – Nicolae Testemițanu și Vasile Anestiadi, personalități remarcabile care au ridicat statutul și faima instituției. De asemenea, promoția dată a „crescut” patru academicieni (Vasile Anestiadi, Gheorghe Paladi, Nicolae Testemițanu, Diomid Gherman); un academician de onoare

(Alexandru Nacu); 19 doctori habilitați în științe medicale; 49 doctori în științe medicale; 12 personalități s-au învrednicit de titlul *Om Emerit*; 4 persoane au devenit Laureați al Premiului de Stat; 32 de absolvenți au rămas să lucreze la catedrele almei mater.

Promoția anului 1951 s-a evidențiat și prin faptul că erau extrem de solidari, cu un spirit puternic de reciprocitate, mândri că norocul le-a hărăzit profesori de elită, cu școală înaltă, veniți la Chișinău din Sankt Petersburg prin Kislovodsk.

Nu putem ști, ci doar intui: care au fost atunci factorii de determinare pentru tânărul medic Gheorghe Paladi de a-și modela destinul în strălucita carieră medicală? Răspunsul cel mai probabil ar fi: munca, dorința de a fi de folos oamenilor, dragostea de carte și cunoaștere, vocația, perseverența, misiunea umanistă, prioritizând mereu pacientul, precum și responsabilitatea enormă de investiție în resursele umane tinere.

După absolvirea cu brio a Institutului de Stat de Medicină, Gheorghe Paladi a urcat toate treptele activității didactice: asistent la catedră (1955), conferențiar (1958), profesor (1967), șef al Catedrei de obstetrică și ginecologie (1967), deținând această funcție pe parcursul a 34 de ani. În domeniul activității de cercetare, devine aspirant, doctor în medicină (1957), doctor habilitat (1966), academician al Academiei de Științe a Moldovei (1993).

Întreaga activitate care a precedat numirea sa ca șef de catedră ne demonstrează că Gheorghe Paladi, la acel moment, avea deja o puternică formare ca pedagog cu experiență, savant și clinician, capabil să conducă una dintre cele mai prestigioase catedre ale Institutului de Medicină. Domnul Paladi a continuat perfecționarea procesului didactic, de cercetări științifice și de asistență obstetricală și ginecologică specializată în Republica Moldova. În fond, în acea perioadă s-a fortificat baza activității metodice a catedrei, o atenție deosebită acordându-se însușirii de către studenți a deprinderilor practice. Lecțiile prezentate de profesorul Gh. Paladi în fața studenților, medicilor rezidenți și doctoranzilor erau întotdeauna intercalate cu materiale și exemple practice și științifice, fapt ce trezea un interes deosebit.

Academicianul Gheorghe Paladi a creat școala specialiștilor înalt calificați în obstetrică și ginecologie, ceea ce a condus la ameliorarea considerabilă a calității și a indicatorilor serviciului respectiv. Domnia Sa este fon-

datorul Școlii științifice în obstetrică și ginecologie. A pregătit 35 de doctori și doctori habilitați în medicină. A efectuat cercetări fundamentale, direcțiile prioritate fiind organizarea serviciului obstetrical-ginecologic în Republica Moldova, fiziologia și patologia sistemului fetoplacentar, endoscopia, elucidarea problemelor medicale, sociodemografice ș.a.

Academicianul Gheorghe Paladi a fost și rămâne patriarhul Școlii de obstetrică și ginecologie, unul dintre primii savanți-fondatori ai sistemului contemporan de ocrotire a sănătății mamei și copilului.

Ideea fondării Institutului de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului (ICȘDOSMC) a fost lansată încă la mijlocul anilor 1960 ai secolului trecut de către Nicolae Testemițanu și Gheorghe Paladi (pe atunci obstetrician-ginecolog principal la Ministerul Sănătății), care au "plămădit" împreună strategia de dezvoltare a serviciului de obstetrică și ginecologie în republică.

Necesitatea fondării ICȘDOSMC era dictată de indicii îngrijorători ai mortalității materne, perinatale și infantile, aceasta fiind cauzată de starea ecologică precară, chimizarea excesivă a solului, condițiile improprie de activitate în agricultură etc. Era momentul unei "bombe cu ceas", o situație periculoasă pentru sănătatea populației, în special a femeilor, inclusiv a gravidelor, femeile constituind cea mai mare parte a lucrătorilor agricoli pe atunci.

Dorind să amelioreze situația creată, Gheorghe Paladi, ca specialist principal al Ministerului Sănătății, vedea clar necesitatea formării unei structuri complexe de asistență medicală pentru mame și copii, cu un departament de metodologie aplicată, care ar putea dirija activitatea sistemului din întreaga republică. Și dumnealui reușește să găsească rezolvarea problemei!

Timofei Moșneaga, ex-ministrul Sănătății, povestea un fapt interesant despre omagiul de astăzi – apariția Ordinului Ministerului Sănătății, denumit "20-K", în domeniul ocrotirii sănătății mamei și a copilului, elaborat la sugestia lui Gheorghe Paladi și a colegilor săi. Acest ordin a devenit călăuză în activitatea serviciului de obstetrică și ginecologie pe parcursul a zeci de ani și a contribuit substanțial la îmbunătățirea evidentă a indicatorilor de mortalitate maternă și infantilă, clasificând Republica Moldova ca republică cu cei mai buni indicatori pe atunci în Uniunea Sovietică.

În anii 1969 și 1973 (la o distanță de doar patru ani), la Chișinău au fost convocate două congrese internaționale de specialitate, unde s-au discutat probleme cardinale ale domeniului de competență, cu prezența somităților din diferite țări, dovadă a recunoașterii nivelului atins de medicina autohtonă pe atunci. La această recunoaștere a contribuit, incontestabil, și Gheorghe Paladi, care s-a aflat în funcția

de specialist principal obstetrician-ginecolog al Ministerului Sănătății (în total aproape 30 de ani).

Deseori, la ședințele Colegiului Ministerului, ca specialist notoriu în domeniu, îi impresiona pe toți prin cunoașterea profundă a situației de pe teren, prin opțiunile și propunerile într-o îmbunătățirea calității serviciului.

Lucrările de construcție a viitorului Centru de Ocrotire a Mamei și Copilului, numit pe atunci și Spitalul Clinic Republican nr. 2, au început în 1978, iar domnul Gheorghe Paladi, ca șef al Catedrei de obstetrică și ginecologie, împreună cu medicul-șef al Maternității Republicane, Tamara Avxentiev, au reușit să consolideze un colectiv de profesioniști și entuziaști care au pus temelii viitorului ICȘDOSMC și au contribuit nemijlocit la inaugurarea instituției în octombrie 1982. Printre altele, pe atunci, în fosta URSS, acesta era unicul centru unde se îmbinau disciplinele de obstetrică și pediatrie, iar pe parcurs – și cea de perinatologie.

Astfel, în perioada 1982-1988, Catedra de obstetrică și ginecologie a Institutului de Medicină, condusă de profesorul Gheorghe Paladi, era deja amplasată în Centrul nou-organizat, ceea ce a dat posibilitatea de a pregăti medici-specialiști din raioane, la cursuri de perfecționare. Aici veneau pentru schimb de experiență savanți din alte țări și republici sovietice, se organizau simpozioane și conferințe științifice cu participare internațională. Profesorul Gheorghe Paladi deseori era inclus în delegațiile unionale ale specialiștilor de profil, având astfel ocazia să prezinte la zeci de congrese internaționale rezultatele cercetărilor științifice obținute, devenind astfel bine cunoscut pe diverse meridiane, acumulând experiență și aducând acasă noutățile în domeniu.

Centrul de Ocrotire a Mamei și Copilului din Chișinău a devenit în scurt timp una dintre cele mai performante instituții medicale, fiind recunoscută drept una dintre cele mai bune în URSS. Succesele obținute confirmau necesitatea de fondare a Institutului de Cercetări Științifice în Domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului.

Practic, către acel moment, datorită eforturilor enorme depuse de un șir de personalități marcante (N. Testemițanu, Gh. Paladi, N. Gheorghiu, E. Gladun, E. Coțaga, Ch. Draganiuc, Gh. Rusu, T. Avxentieva ș.a.), au fost determinate forma organizatorică, structura, statele și funcțiile viitorului Institut de Cercetări Științifice, precum și poziționarea lui în sistemul de ocrotire a sănătății. Abia în 1988 a fost posibilă fondarea Institutului respectiv (actualmente IMSP Institutul Mamei și Copilului), în fruntea căruia a fost numit academicianul Eugen Gladun.

Gheorghe Paladi, devenind academician în 1993, iar în 1994-1999 fiind coordonator al Secției

Științe Medicale a Academiei de Științe a Moldovei, a organizat Centrul Științific de Cercetări Medicale și Sociodemografice ale Familiei pe lângă AȘM. Ulterior, acesta a fost transformat, prin reorganizare, în Centrul de Cercetări Demografice. Astfel, academicianul Gheorghe Paladi și profesorul Constantin Matei pot fi considerați, cu certitudine, fondatorii Școlii demografice din Republica Moldova.

Cercetările complexe ale aspectelor familiei contemporane în contextul proceselor demografice din republică, cu implicarea academicianului Gheorghe Paladi, au contribuit la definitivarea mai multor politici demografice, inclusiv a Programului național de securitate demografică. Domnia Sa a avut un rol decisiv în crearea Comisiei Naționale pentru Populație și Dezvoltare (2007), aflată în subordinea Guvernului Republicii Moldova.

Sunt elocvente sutele de lucrări științifice publicate de academicianul Gheorghe Paladi pe parcursul vieții. A debutat cu articole științifice în domeniu încă în anii de studenție. A publicat materiale metodico-didactice, ghiduri, monografii, manuale care și-au dovedit valoarea din punct de vedere teoretic și aplicativ. E suficient de menționat că manualul *Obstetrica*, editat în 1993, este unul dintre primele lucrări medicale apărute în limba română. Manualul *Ginecologie*, apărut în 1998 la Barcelona (Spania), este un suport util, necesar și căutat de studenți, medicii-rezidenți și medicii-ginecologi nu numai de la noi, ci și din alte țări. În publicațiile lui Gh. Paladi se regăsesc principii și valori științifice și practice care atrag și astăzi o atenție sporită a cercetătorilor și servesc drept surse de referință internațională.

Academicianul Gheorghe Paladi este deținător al mai multor brevete de invenție, este membru de Onoare al Societății Medicilor Obstetricieni-Ginecologi din România, al Comitetului Executiv al Societății de Psihologie și Medicină Perinatală, al Asociației Europene a Obstetricienilor și Ginecologilor. Este membru al Academiei de Științe din New York, al Uniunii Internaționale Științifice pentru Studiul Populației, este și Laureat al Premiului de Stat în Domeniul Științei și Tehnicii (2001).

Ilustrul savant și medic Gheorghe Paladi este deținător al mai multor distincții de stat: Om Emerit în Științe (1978); *Ordinul Republicii* (1999); *Medalia Nicolae Testemițanu* (2004); *Medalia Academiei de Științe a Moldovei Dimitrie Cantemir* (2004); *Diploma de Excelență a Societății de Obstetrică-Ginecologie din România* (2005).

Gheorghe Paladi este membru al Consiliului redacțional al revistelor *Акушерство и Гинекология*; *Buletin de perinatologie*; *Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină*; *Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științe Medicale*.

Nu pot fi trecute cu vederea însușirile desăvârșite ale jubiliarului: onestitatea, punctualitatea, corectitudinea, delicatețea, modestia și omenia. Prezintă un mare interes portretul academicianului Gheorghe Paladi descris de colega sa de curs și de breaslă, Tamara Avxentiev, în ultimul ei an de viață: „Gheorghe Paladi (...) are un comportament corect și un simț al responsabilității foarte dezvoltat. A salvat mii de vieți ale mamelor și copiilor, având un har de la Dumnezeu în specialitatea pe care o profesază. E conceptul său de viață – a sări în ajutorul celor care au nevoie de el. Ajutorul lui l-am simțit și eu nemijlocit... Sufăr de o boală grea, de trei ani mă aflu ținută la pat, dar Gheorghe Paladi mă telefonează totdeauna, se interesează de sănătate, de care anume medicamente mai am nevoie, mă consultă pe diferite probleme. Mă face să uit de starea mea, să cred că sunt și rămân activă, în câmpul muncii, ca odinioară”.

Meritul incontestabil al doctorului habilitat, profesorului universitar, academicianului Gheorghe Paladi este că a organizat, cu pasiune și evidență științifică, pregătirea resurselor umane, cadrelor tinere de înaltă calificare. Și astăzi, permanent își împărtășește cunoștințele și experiența cu colegii tineri. Demonstrează implicare și aptitudini manageriale iscusite, rămânând un bun îndrumător.

Nu a trecut prin viață fără să se pătrundă de semnificațiile ei, fără să-și asume faptele și propriul destin, rămânând un raționalist convins, căruia nici momentele „unor schimbări nechibzuite” n-au reușit să-i tempereze bioritmul. A rămas fidel ideilor pe care le-a promovat, prin modelul de exigență, de responsabilitate și dăruire de sine de care a dat dovadă, fiind un bun exemplu pentru generațiile viitoare.

Prin munca activă în cadrul Ministerului Sănătății, al Universității de Stat de Medicină și Farmacie *N. Testemițanu* și al Academiei de Științe a Moldovei, Gheorghe Paladi s-a manifestat ca un talentat organizator, un om de știință valoros și ilustru medic-practician.

Astăzi, în virtutea legilor naturii, ne pomenim că academicianul Gheorghe Paladi, Patriarhul Obstetricii și Ginecologiei din Republica Moldova, cu pași prea rapizi a ajuns la jubileul de 90 ani. La înălțimea acestui jubileu, cei juni îl privesc ca pe un munte, iar cei mai răsăriți în ani îl admiră ca pe un maestru. Și unii, și alții, și noi împreună îl asigurăm că este la vârsta deplinei maturități, în pragul importanțelor meditații și transfer de cunoștințe, exemplu de implicare și îmbătrânire activă, frumoasă, fapt ce îi permite să rămână fidel și implicat în misiunea sa – de a promova în continuare dedicația profesională și excelența în Obstetrică și Ginecologie. Și rămâne un mare umanist – promovează responsabilitatea profesională, verticalitatea și adevărul, așa cum a

procedat pe parcursul aproximativ a șapte decenii de activitate practică, didactică și științifică.

Personal, mă simt mândru și privilegiat pentru faptul că Domnia Sa mi-a fost mentor și conducător al tezei de doctor în științe medicale. Ne mândrim cu toții că îl avem contemporan, îndrumător și dascăl, că a dezvoltat și a menținut faima medicinei autohtone. Asigurăm omagiatul că noi, discipolii săi, vom prelua și vom duce mai departe ștafeta faptelor de valoare, vom contribui la promovarea actului medical responsabil și a demnității profesiei de medic.

Cu ocazia frumoasei aniversări, îi dorim academicianului Gheorghe Paladi mulți ani înainte! Să continue să ne ghideze, să ne perfecționeze în activitatea noastră profesională și didactică.

Și aici vin cele mai potrivite versuri, ale regretatului profesor universitar Constantin Andriuță:

“La mulți ani, dragă bădie,
Cel mai Eminent Patriarh în Obstetrică
și Ginecologie!
Sănătate și mult har
Și-n actualul centenar!
Mult noroc și la mai mare
În ziua Dumneavoastră de sărbătoare!”

Cu profund respect,

Boris Gilca,

Secretar General de Stat,

Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

Gheorghe Paladi, născut la 9 mai 1929: scurtă biografie

1951	Absolvirea Institutului de Stat de Medicină din Chișinău cu mențiune	1966	Susținerea tezei de doctor habilitat în științe medicale
1951-1952	Șef al Ambulatoriului stației de cale ferată din Ungheni	1967	Titlul științific <i>profesor universitar</i>
1952-1954	Înmatriculat în secundariatul clinic la Catedra de obstetrică și ginecologie a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău	1967-2001	Șef al Catedrei de obstetrică și ginecologie a USMF <i>Nicolae Testemițanu</i>
1955	Asistent universitar	1993	Academician al Academiei de Științe a Moldovei
1957	Susținerea tezei de doctor în științe medicale	1994-1999	Coordonator al Secției <i>Științe Medicale</i> a Academiei de Științe a Moldovei
1958	Conferențiar universitar	2001-2006	Director al Centrului de Cercetări Medicale și Sociodemografie ale Familiei al AȘM
1959-1985	Specialist principal obstetrician-ginecolog al Ministerului Sănătății	2006 – prezent:	Profesor-consultant la Catedra de obstetrică și ginecologie a IP USMF <i>Nicolae Testemițanu</i>